

8.

Ωκεανοί και θάλασσες

- ποιοι είναι οι ωκεανοί και ποιες οι θάλασσες της Γης
- τα μεγαλύτερα νησιά και νησιωτικά συμπλέγματα του πλανήτη μας

Εικόνα 8.1: Η Γη

Υπάρχουν
5 ωκεανοί!

Παρατήρηση την παραπάνω εικόνα και: α) Βρες ποιες ήπειροι Βρέχονται από όλες τις πλευρές τους από υδάτινους όγκους, β) ονόμασε τους ωκεανούς και τις θάλασσες. Μπορείς να Βοηθηθείς από τον παγκόσμιο χάρτη της τάξης σου.

Ο άνθρωπος, επειδή πολύ νωρίς κατάλαβε ότι η θάλασσα δεν χωρίζει αλλά ενώνει τους λαούς, ανέπτυξε πολύ γρήγορα τις θαλάσσιες μεταφορές. Για να έχει καλύτερα αποτελέσματα (συντόμευση διαδρομών, ασφάλεια ταξιδιών), άνοιξε **διώρυγες** και χρησιμοποίησε **πορθμούς**.

ΟΝΟΜΑ	ΕΙΔΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (τετρ. χμ.)
Ειρηνικός Ωκεανός	Ωκεανός	166.240.000
Ατλαντικός Ωκεανός	Ωκεανός	86.550.000
Ινδικός Ωκεανός	Ωκεανός	73.427.000
Αρκτικός Ωκεανός	Ωκεανός	13.223.000
Αραβική θάλασσα	Θάλασσα	3.683.000
Νότια Κίνας θάλασσα	Θάλασσα	2.974.000
Καραϊβική θάλασσα	Θάλασσα	2.515.000
Μεσόγειος θάλασσα	Θάλασσα	2.510.000
Ερυθρά θάλασσα	Θάλασσα	450.000

Παρατηρώντας τον διπλανό πίνακα βρείτε μία ουσιαστική διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στους ωκεανούς και στις θάλασσες, η οποία έχει σχέση με την επιφάνεια της Γης που καλύπτουν.

1 Τι είναι οι ωκεανοί;

Οι ωκεανοί είναι τεράστιοι υδάτινοι όγκοι που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας της Γης.

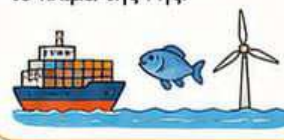
2 Τι είναι οι θάλασσες;

Οι θάλασσες είναι μικρότερες υδάτινες εκτάσεις, συνήθως κοντά στις ηπείρους και ανάμεσα σε αυτές.

3 Γιατί έχουν σημασία;

Προσφέρουν τροφή, μεταφορές, ψυχαγωγία, ενέργεια και επηρεάζουν το κλίμα της Γης.

4 Διώρυγες και πορθμοί

Οι διώρυγες ανοίγονται από τους ανθρώπους. Οι πορθμοί είναι φυσικές στενές λωρίδες θάλασσας.

Θυμάμαι

- Οι ωκεανοί είναι τεράστιες εκτάσεις νερού.
- Οι θάλασσες είναι μικρότερες και βρίσκονται κοντά στις ηπείρους.
- Διώρυγες ανοίγουν οι άνθρωποι, πορθμοί υπάρχουν στη φύση.

Ας συζητήσουμε για τη διώρυγα και τον πορθμό που βλέπουμε στις παρακάτω εικόνες.

Διώρυγα

Διώρυγα είναι ο πορθμός που κατασκευάζεται από τους ανθρώπους, για να διευκολύνεται η θαλάσσια συγκοινωνία.

Πορθμός

Πορθμός είναι στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζει δύο ξηρές και ενώνει δύο θάλασσες.

Νησιά και νησιωτικά συμπλέγματα

Στους ωκεανούς και στις θάλασσες είναι διάσπαρτα μικρά και μεγάλα νησιά, κομμάτια ξηράς που περιβάλλονται από θάλασσα. Μερικά από τα μεγαλύτερα νησιά του πλανήτη είναι: η Γροιλανδία, η Μαδαγασκάρη, η Μεγάλη Βρετανία, η Κύπρος κ.ά. Σε πολλές περιοχές του πλανήτη μας δημιουργούνται ομάδες νησιών που ονομάζονται νησιωτικά συμπλέγματα, όπως είναι η Ιαπωνία, οι Φιλιππίνες, η Ινδονησία κ.ά.

Χρησιμοποιώντας τον χάρτη της τάξης σας εντοπίστε τα πέντε μεγαλύτερα νησιά της Μεσογείου. Ποια από αυτά είναι κράτη;

Ο Πορτογάλος θάλασσοπόρος Μαγγελάνος ξεκίνησε το ταξίδι του από την Ισπανία, για να φθάσει στις χώρες των μπαχαρικών (Ινδίες, Κεϋλάνη), αλλά έφθασε τελικά στις Φιλιππίνες, όπου και σκοτώθηκε. Τα πλοία του συνέχισαν δυτικά και έφθασαν πάλι στην Ισπανία, ολοκληρώνοντας τον πρώτο περίπλο της Γης.

Εικόνα 8.4: Η πορεία του Μαγγελάνου (1519-1522)

Έξυπνο tip!

Οι ωκεανοί καλύπτουν περίπου το 71% της επιφάνειας της Γης και αποτελούν το «μεγάλο σπίτι» του πλανήτη μας.

Το ήξερες;

Το μεγαλύτερο νησί του κόσμου είναι η Γροιλανδία, ενώ το μεγαλύτερο νησιωτικό σύμπλεγμα είναι η Ινδονησία που έχει πάνω από 17.000 νησιά!

1 Συμπλήρωση κενού

Συμπλήρωσε τα κενά.

- Υπάρχουν συνολικά _____ ωκεανοί.
- Η θάλασσα που είναι κλειστή ανάμεσα στην Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία ονομάζεται _____.
- Διώρυγα είναι ο πορθμός που κατασκευάζεται από τους _____.

2 Σωστό ή Λάθος

Γράψε Σ για σωστό ή Λ για λάθος.

- Ο Ειρηνικός Ωκεανός είναι ο μεγαλύτερος. ☐
- Η Κύπρος είναι νησί της Μεσογείου. ☐
- Πορθμός είναι στενή λωρίδα ξηράς που χωρίζει δύο θάλασσες. () ☐
- Οι Φιλιππίνες είναι νησιωτικό σύμπλεγμα. ☐

3 Αντιστοίχιση

Αντιστοίχισε τα σωστά.

1. Διώρυγα	• Στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζει δύο ξηρές.
2. Πορθμός	• Ομάδα νησιών στον ωκεανό ή σε θάλασσα.
3. Νησί	• Κομμάτι ξηράς που περιβάλλεται από θάλασσα.
4. Νησιωτικό σύμπλεγμα	• Τεχνητός πορθμός για να περνούν τα πλοία.

4 Κύκλωσε ή χρωμάτισε

Κύκλωσε τα νησιωτικά συμπλέγματα και χρωμάτισε μπλε τους ωκεανούς, κόκκινο τις θάλασσες.

• Ινδονησία	• Αραβική Θάλασσα
• Ιαπωνία	• Ειρηνικός Ωκεανός
• Μεσόγειος Θάλασσα	
• Μαδαγασκάρη	• Φιλιππίνες
• Ατλαντικός Ωκεανός	
• Νότιας Κίνας Θάλασσα	

Θυμάμαι

- Υπάρχουν 5 ωκεανοί και πολλές σημαντικές θάλασσες.
- Υπάρχουν μεγάλα νησιά και πολλά νησιωτικά συμπλέγματα.
- Οι δίοδοι της θάλασσας (διώρυγες και πορθμοί) βοηθούν πολύ τις μεταφορές.

